

Rust en Vreugdlaan 13, woonhuis

Adres	Rust en Vreugdlaan 13
Postcode	2243 AS
Kadastraal nummer	F 11007
Naam	't Berkje
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermd monument	2
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis met hek
Oorspronkelijke functie	Wonen; erfafscheiding
Datering/Bouwjaar	1925

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS met HEK.

Inleiding

Het huis 't Berkje is in 1925 ontworpen door bouwkundige P.N. de Bruijn voor J.A.M. Meddens in de buurt 'De drie papegaaien'. Het ontwerp is in zijn detaillering en bijzondere kapvormen beïnvloed door de Amsterdamse School. De Bruijns werk is in zijn aard sober doch zeer zorgvuldig gedetailleerd en gematerialiseerd. Behalve de karakteristieke hoofdvorm zijn in dit pand de hoekoplossingen van belang. J.A.M. Meddens, directielid van de kledingfirma Meddens, gaf de opdracht voor zijn dochter H.J.A.M. Meddens, die in 1923 getrouwd was met de luitenant-vliegenier E. van Dijk. Het echtpaar betrok het pand in 1926. Zelf ging Meddens in deze jaren aan de Van der Oudermeulenlaan 6 wonen. Een tweede directielid, T. Vrijburg, vestigde zich rond 1926 aan de Groot Haesebroekseweg 25, in een op zijn verzoek door J.T. Wouters ontworpen landhuis. Tot het ontwerp behoorde ook een garage, die via een tuinmuur met poortje met het huis verbonden was, maar dit is niet gerealiseerd. In plaats daarvan werd meer achterop het erf een garage gebouwd, die in 1962 is de garage vernieuwd en vergroot werd. Bovendien werd een terras aan de zuidoostzijde toegevoegd. In 1978 volgde een uitbreiding aan de achterzijde van het huis van één bouwlaag met plat dak ten behoeve van een nieuwe keuken met daarnaast een terras. Ook werd de indeling intern gewijzigd en werden in 2005 de ramen naar bestaand voorbeeld vernieuwd.

Over de architect

Petrus (roepnaam Piet) Nicolaas de Bruijn (1898-1968) was de zoon van de gemeentelijke bouwopzichter De Bruijn en trad in zijn vaders voetsporen met een opleiding op de ambachtsschool en technisch tekenen. Daarna werkte hij zo'n tien jaar bij het bureau van Wouters. Zijn katholieke geloofsovertuiging speelde een grote rol in zijn leven en in zijn werk, waarin relatief veel katholieke scholen en kloosters voorkomen. Hij werkte alleen maar ook in samenwerking met anderen, onder wie architect Piet van der Klaauw. Hij ontwierp in Wassenaar onder meer in 1919 het huis Domus Apex aan de Kerkstraat 53, in 1925 het huis 't Berkje aan de Rust en Vreugdlaan 13 en in 1928 de winkel-woning op de hoek Burchtlaan-Kerkstraat-Windlustweg (Burchtlaan 30-32). Hij was betrokken bij het ontwerp voor de r.-k. school aan de Van Heeckerenstraat 2 en ontwierp hiervoor in 1951 de uitbreiding.

Over De Drie Papegaaien

De exploitatie van het villapark De Drie Papegaaien kwam rond 1923 op gang. Het gebied tussen Schouwweg-Papegaaienlaan-Backershagenlaan en Rust en Vreugdlaan (de middeleeuwse Korte Kerkdam) werd vernoemd naar de voormalige buitenplaats De Drie Papegaaien. Dit buiten verwees op zijn beurt naar de 16de-eeuwse boerderij De Drie Papegaaien (Schouwweg 34), die door de eeuwen heen in bezit was van verschillende grootgrondbezitters, onder wie prins Frederik der Nederlanden (1854). Het gebied werd in 1919 bestemd voor villabouw, maar in eerste instantie kwam de exploitatie niet echt op gang. De boerderij werd afgebroken en maakte plaats voor de villa De Drie Papegaaien naar ontwerp van Co Brandes (afgebroken rond 1960). De komst van de tram in 1923, met een halte op zowel de hoek Schouwweg-Papegaaienlaan als Papegaaienlaan-Backershagenlaan, gaf een impuls aan de verdere ontwikkeling van de wijk. 't Berkje was een van de eerste woonhuizen, samen met bijvoorbeeld Papegaaienlaan 12 en 14, alle uit 1925. Backershagenlaan 59, Old Cottage, stamt uit 1926.

Stedenbouwkundige aspecten

Het huis ligt in de wijk De Drie Papegaaien, aan de Rust en Vreugdlaan, de middeleeuwse Korte Kerkdam (dam tussen strandwallen) en tegenover de landerijen van Rust en Vreugd. Aan de straat bevindt zich ter linkerzijde van het perceel een toegangshek ter ontsluiting van de (auto-)oprit.

Architectonische beschrijving¹

Het deels onderkelderde woonhuis bestaat uit een bouwlaag met hoog opgetrokken parabolische kap. Aan de voorzijde is een vierzijdige erkerachtige uitbouw over twee lagen met een vierzijdige kap. Aan de linkerzijde, ter plaatse van de hoofdentree en trappenhuis bevindt zich een risaliet met een boven de dakvoet uitgemetselde, spitsboogvormige gevel. De voorgevel is trapsgewijs aan de onderzijde uitgebouwd, waardoor twee steunberen in een zeeg zijn ontstaan. Er bevinden zich twee gemetselde schoorstenen, waarvan die aan de voorzijde vanaf de begane grond is opgemetseld en zich verjongt naar boven toe. Op deze schoorsteen staat de naam van het huis in metalen letters en een ijzeren frame met voluutkrullen. Aan de rechterzijde bevindt zich een dakkapel met plat dak, conform de bouwtekening.

Het huis is in baksteen in kettingverband opgetrokken en feitelijk ongevoegd (sterk terugliggende lint- en stootvoeg). Het trasraam bestaat uit donkerder steen en wordt afgesloten met een rollaag. De topgevel aan de linkerzijde is verrijkt met siermetselwerk. De gevelbekleding van de 'erker' aan de voorzijde is van houten potdekseldelen. De kozijnen, ramen, deuren en gootlijsten en -klossen zijn van hout; de lekdorpels van gebakken steen. Het dak is gedekt met rode Tuiles du Nord, waarbij gebruik gemaakt is van eindpannen.

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Redengevende beschrijving gemeentelijk monument

De hoofdentree bestaat uit een gemetselde stoep met dubbele 'boeren'deur, zijlichten, terracotta brievenbus en houten luifel.

Hek

Twee gemetselde hekpijlers met kunststenen dekplaten en dubbel ijzeren draaihek.

Waardstelling

Het woonhuis met hek is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar;
- vanwege de plaats die dit huis inneemt in het Wassenaarse oeuvre van P.N. de Bruijn als een typerend voorbeeld van zijn sobere doch zorgvuldig gedetailleerde werk met invloeden van de Amsterdamse School;
- vanwege de vrijwel gaaf bewaarde, zeer markante hoofdvorm en het eigentijdse en typerende materiaalgebruik en detaillering;
- vanwege de onderlinge ruimtelijk-functionele en visuele relatie van het huis met de bijbehorende hek;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de beeldondersteunende ligging aan de Rust en Vreugdlaan.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 24 juli 2012; www.bonas.nl;

Lit, R. van, 'Geschiedenis en verklaring van de straatnamen in Wassenaar', Boekhuys Wassenaar, 1989;

Lit, R. van, et.al, 'Jong Monumentaal Wassenaar', 2003;

Lit, R. van en C. Scheffer, 'Boerenerfgoed. Het boerderijenboek van Voorschoten en Wassenaar', TasT, 2006.

'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar;

Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar', provincie Zuid-Holland, 1993.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.